

Nobel-viikko: seitsemän päivää neroutta ja kimallusta

Ingmarie Froman, freelance toimittaja

Tukholmassa järjestettävä Nobel-juhla 10. päivänä joulukuuta on kimallusta ja neroutta sopivana sekoituksena ja se on koko Nobel-viikon kohokohta puheineen, konferensseineen ja vastaanottoineen. Vuosien uurastaminen, pohdiskelu ja yksinäisyys palkitaan Ruotsin kuninkaan ojentamalla mitalilla. Illalla ovat vuorossa gaala-illallinen ja tanssiaiset, joihin osallistuu 1300 ihmistä.

Julkaisija: Ruotsin instituutti
Lokakuu 2005 A121FIa

Lisää artikkeleita on sivulla
www.sweden.se/articles

Si.
Svenska institutet

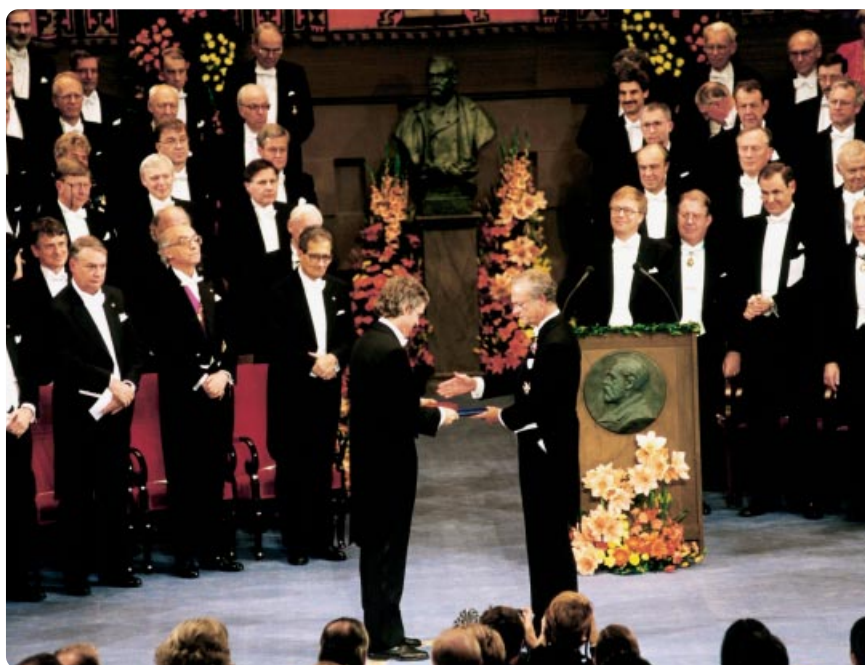
Nobelin palkinnonsaajille palkinnonjako ja illalliset ovat Ruotsin pääkaupungissa vietetyn stressaavan, mutta kultanhoiteisen viikon kohokohta. Limusiinien hidastaessa palkinnonjakopaikan, Tukholman konserttitalon ulkopuolella, alkaa hyvin harjoiteltu rituaali, jonka minuuttiaikataulun suunnittelusta vastaa juhlien järjestäjä, Nobelin säätiö.

Yleisö asettuu istumaan paikoilleen ja nousee ylös kuningasperheen saapuessa. Viimeiseksi saapuvat päivän päähenkilöt näyttämölle, joka on koristeltu kukin ja Ruotsin lipuin sekä Alfred Nobelin rintakuvalla. Palkinnonsaajat ovat harjoitelleet juhlamenoja edellisenä päivänä paikalla, joten kaikki tietävät kuinka monta askelta perääntyä kuninkaan kättelyn ja mitalin sekä diplomien vastaanoton jälkeen. Palkinnonsaajat saavat myös mukavan rahasumman. 2000-luvun alkuvuosina jokainen palkintosumma nousi 10 miljoonaa Ruotsin kruunuun.

Samana päivänä jaetaan rauhanpalkinto Oslossa Alfred Nobelin toiveen mukaan. Kun hän kirjoitti testamenttiinsa palkintojen jaosta, Norja ja Ruotsi muodostivat yhteisen unionin, joka purettiin 1905.

”Pingviinivuori” – miehet mustissa juhlapuvuissaan

Palkinnonsaajien takana komeilee nk. pingviinivuori, joka koostuu palkinnonsaajat valinneiden akatemioiden jäsenistä. Pingviineiksi heitä kutsutaan heidän mustien pitkäliepeisten frakkien vuoksi. Frakkien käyttö on juhlassa pakollista ja tämä aiheuttaa aina päänvaivaa kansainvälisille osanot-

Kuningas Kaarle XVI Kustaa jakaa Nobelin palkinnot Tukholman konserttitalossa. 2000-luvun ensimmäisinä vuosina kunkin palkinnon arvo oli 10 miljoonaa Ruotsin kruunua. Kuva: www.imagebank.sweden.se, Hans Pettersson / Nobel Foundation

tajille, koska frakkien käyttö Pohjoismaiden ulkopuolella on harvinaista.

Asun valinta saattaa tuntua pikkuseikalta ihmisille, jotka ovat tehneet vallankumouksellisia keksintöjä fysiikassa tai lääketieteessä, mutta frakin hankkiminen on kuitenkin Nobel-juhlan tavallisin ongelma! Osanottajien frakin metsästyksestä on monta hauskaa kertomusta. Osa ulkomalaisista vieraista kääntyy kotikaupunkinsa teatterin puoleen löytääkseen frakin teat-

terin rekvisiittavarastosta, toiset ottavat yhteyttä Ruotsin suurlähetystöön saadakseen apua. Eräs ruotsalainen diplomaatti kertoo tahdikkaasta keskustelusta erään palkinnonsaajan kanssa, joka halusi teettää frakkinsa Tukholmassa: Hartianleveys? Vyötärönrympäryys? Sepaluksen napitus oikealle vai vasemmalle?

Naisille pukuongelma on hieman pienempi, heille juhlapuku tarkoittaa aina täyspitkää pukua.

Nobel-juhla – juhlista parhain

Tukholman konserttitalolla tapahtuvan palkintoseremonian jälkeen päivä päätetään suurilla illallisilla Tukholman kaupungintalolla, joka on illan kunniaksi koristeltu ulkotulilla, elävillä kynttilöillä ja kukka-asetelmilla. Kukat lahjoittaa joka vuosi italialainen San Remon kaupunki, jossa Alfred Nobel kuoli 1896.

– Nobel-illalliset ovat olleet kaunein juhla, jossa olen koskaan ollut, sanoo eräs mukana ollut nainen.

– Iltaopuvut kahisevat, jalokivet kimaltavat, samppanja kuohuu ja koko kaupungintalo tuoksuu kynttilöiltä ja kukka-asetelmilta. Juhla ei ole ollenkaan niin jäykkä kuin luulin, vaan sekä intiimi että suurenmoinen.

Illalliselle osallistuu 1 300 henkilöä. Vieraat istuvat valmiiksi katettuihin pöytiin ja sekä istumajärjestys että ruokalista ovat vaatineet minuutintarkan suunnittelun. Jo muutama viikko palkinnonjaon jälkeen Nobelin säätiö alkaa miettiä seuraavan juhlan ruokalistaa ja viihdettä. Keihin artisteihin otetaan yhteyttä? Mikä valitaan illallisen teemaksi? Ruuanlaitossa käytetään apuna Ruotsin parhaita kokkeja, jotka saavat käyttää kaiken ammattitaitonsa ja mielikuvituksensa, kun 1 300 vieraalle tarjoillaan eturuoka, lämmin ruoka, jälkiruoka ja parhaimmat viinit.

Ketkä sitten saavat olla mukana juhlissa? Vain harvat pääsevät automaattisesti mu-

kaan. Jokaisella palkinnonsaajalla on oikeus tuoda mukanaan 16 vierasta. Kuningasperhe osallistuu aina, usein myös pääministeri ja muut hallituksen jäsenet. Nobelin perhe on myös aina edustettuna. Muuten vieraslistassa tulee näkyä ruotsalainen ja kansainvälinen kulttuuri- ja tiede-elämä.

Nobel-palkinnon vetovoima on nykyisin niin vahva, että monet tekevät mitä tahansa päästäkseen juhliin. Usein käy niin, että ne maat, jotka saavat hyvin harvoin Nobelin palkinnon, haluavat lähettää sekä valtion päämiehen että ministerit juhlaan, kun siihen vihdoinkin tulee mahdollisuus. Ikäinen päänvaiva on istumajärjestyksen järjestäminen niin, että sopivat henkilöt istuvat yhdessä.

Viikkoa ennen juhlia Nobelin säätiön toimitusjohtajan huone on kuin taistelun jäljiltä, sanoo eräs huoneeseen kurkistanut.

– Istumajärjestystä muutellaan koko ajan ja vieraiden paikkoja vaihdellaan edestakaisin.

Yleisöluennot

Palkinnonsaajien ei tarvitse itse ajatella kaikkia niitä monia yksityiskohtia, joita ilmaistaan. Heille varataan huoneet Kuningaskansallisen vastapäätä olevasta Grand Hotellista. Siellä on Nobel-vieraita varten erillinen vastaanottotiski ja jokaisella palkinnonsaajalle on käytössään oma Nobel-avustajansa Ruotsin Ulkoasiainministeriöstä.

Kruununprinsessa Victoria Nobel-juhlassa Tukholmassa. Kuva: www.imagebank.sweden.se, Alain Benainous/IBL

Ainoa vastapalvelus, joka palkinnonsaajilta vaaditaan on, että jokainen pitää yhden luennon Tukholmassa. Rauhanpalkinnonsaaja pitää luennon Oslossa. Nobel-luennot ovat kaikille avoimia ja sen takia hyvin arvostettuja – se onkin useimmille tukholmalaisille ainoa mahdollisuus nähdä ja kuulla palkinnonsaajia.

Nobel-juhlan jälkeen palkinnonsaajat voivat osallistua erikoiseen ruotsalaiseen talviaamiaiseen. Aamun pimeydessä 13. joulukuuta Lucia-neito ja hänen laulavat avustajansa tarjoavat palkinnonsaajille kahvia. Koko Ruotsi juhlii Lucian päivää, jolloin nuoret tytöt pukeutuvat valkoisiin pitkiin mekkoihin ja laittavat päähänsä elävän kynttiläkruunun. Tämä on palkinnonsaajien elämän muuttavan Nobel-viikon eksoottinen loppuhuipennus.

Linkejä:

<http://nobelprize.org> - Nobelin säätiön kotisivu
Artikkelin kirjoittaja, Ingmarie Froman, on freelance toimittaja. Hän on aiemmin toiminut Ruotsin radion ja Ruotsin television ulkomaantoimittajana Brysselissä ja Pariisissa.

Tässä artikkelissa ilmaistaista mielipiteistä vastaa kirjoittaja itse.

Käännös: Eija Lukkarinen

Tukholman kaupungintalon sisinässä salissa pidettävään arvostettuun Nobel-juhlaan osallistuu joka vuosi noin 1 300 vierasta. Kuva: www.imagebank.sweden.se, L Åström

Tämä Ruotsin instituutin julkaisema teksti on luettavissa myös osoitteessa www.sweden.se. Sitä ei saa kopioida, siirtää, esittää, julkaista eikä lähettää tai levittää millään tavalla ilman Ruotsin instituutin lupaa. Jos haluaa luvan tekstin käyttämiseen, tulee ottaa yhteys osoitteeseen webmaster@sweden.se. Kuvia ja piirroksia ei saa koskaan käyttää muissa yhteyksissä.

Ruotsin instituutti (SI) on julkinen elin, jonka tehtävänä on levittää Ruotsi-tietoutta ulkomaille. Se tuottaa monilla kielillä Ruotsin yhteiskunnan eri aloja käsitteleviä julkaisuja.

Lisätietoja Ruotsista: www.sweden.se (Ruotsin virallinen Internet-portaali) tai Ruotsin lähetystö tai konsulaatti. Ruotsin instituutti, Svenska Institutet, Box 7434, SE-103 91 Stockholm, Ruotsi. Toimisto: Skeppsbron 2, Tukholma. Puh. +46 8 453 78 00. Sähköposti si@si.se. Kotisivut www.si.se ja www.swedenbookshop.com.